

Obsah

Předmluva	3
I Dějiny evropské integrace	II
1.1 Předchůdci soudobé evropské integrace.....	13
1.2 Myšlenkový základ koncepcí federalismu a funkcionalismu v kontextu evropské integrace	14
1.3 Počátky dějin evropské nadnárodní integrace	14
1.4 Další poválečné organizace sloužící jako rámec pro další integraci	15
1.5 Charakteristické znaky nadnárodní organizace	16
1.6 Další rozvoj Evropských společenství.....	17
1.7 Vznik Evropské unie.....	18
1.8 Rozšiřování vs. prohlubování.....	19
1.9 Rozšiřování ES po roce 1990.....	20
1.10 Amsterodamská smlouva (1997) a Agenda 2000.....	21
1.11 Vývoj ES a EU po roce 2000.....	23
1.12 Smlouva o Ústavě pro Evropu.....	24
1.13 Lisabonská reformní smlouva	24
2 Struktura a instituce EU.....	26
2.1 Základy struktury EU	27
2.1.1 První pilíř: tři evropská společenství.....	27
2.1.2 Druhý pilíř: společná zahraniční a bezpečnostní politika	28
2.1.3 Třetí pilíř: policejní a justiční spolupráce v trestních věcech	29
2.2 Zastřežení EU jednotným institucionálním rámcem	30
2.3 Evropská rada a její poslání.....	30
2.4 Rada EU a zastoupení členských států v ní.....	33
2.5 Funkce Rady EU.....	34
2.6 Organizace činnosti Rady EU.....	35
2.7 COREPER – struktura a úkoly	36
2.8 Rozhodování v Radě EU	36
2.8.1 Vývoj a význam QMV	37
2.9 Komise a její složení	39
2.10 Funkce EK a organizace její činnosti.....	41
2.10.1 Hierarchická struktura	42
2.11 Schvalování návrhů Komise.....	42
2.12 „Právo legislativní iniciativy“ a jeho prvky	43
2.13 Pravomoc Komise prosazovat právo EU	43
2.14 Úloha Komise ve vnějších vztazích EU.....	44
2.15 Systém komitologie a institucionální rovnováha v EU	44
2.16 Evropský parlament a jeho struktura	45
2.17 Organizace poslanců EP	46
2.18 Pravomoci parlamentu	47
2.19 Legislativní pravomoci EP.....	48
2.20 Schvalovací postup EP	49
2.21 Účetní dvůr a jeho funkce	49
2.22 Úkoly Evropského hospodářského a sociálního výboru a Výboru regionů.....	50
3 Prameny práva EU a tvorba práva	52
3.1 Prameny primárního práva	52
3.2 Prameny sekundárního práva.....	53

3.3	Nařízení jako základní pramen sekundárního práva.....	53
3.4	Směrnice a jejich vlastnosti.....	54
3.5	Nepřímé a přímé a účinky směrnice.....	55
3.6	Rozhodnutí.....	56
3.7	Doporučení a stanoviska	57
3.8	3.8 Vývojové tendence komunitárního práva a tzv. soft-law	57
3.9	3.9 Význam zásady výslovných pravomocí.....	58
3.10	3.10 Legislativní akty Rady EU založené na smlouvě jako celku.....	60
3.11	3.11 Význam principů subsidiarity a proporcionality	61
3.12	3.12 Obecné zásady legislativy EU	61
3.13	3.13 Úloha konzultačního postupu v rámci legislativy EU.....	62
3.14	3.14 Postup spolupráce a jeho význam pro komunitární legislativu	63
3.15	3.15 Význam postupu spolum rozhodování.....	64
3.16	3.16 Další legislativní postupy	66
3.17	3.17 Volba legislativního postupu v případech, kdy je možný výběr z více právních základů pro jednání institucí EU	66
3.18	3.18 Demokratický deficit v legislativě EU	67
4	Povaha a účinky komunitárního práva.....	68
4.1	4.1 Přímý účinek a jeho význam	68
4.2	4.2 Rozdíl mezi „přímou aplikovatelností“ a „přímým účinkem“	69
4.3	4.3 Základ „přímého účinku“.....	69
4.4	4.4 Přímý účinek ustanovení základních smluv	70
4.5	4.5 Meze potencionálních přímých účinků ustanovení SES	70
4.6	4.6 Podmínky dané pro přímý účinek norem sekundárního práva	71
4.7	4.7 Přímý účinek směrnic.....	72
4.8	4.8 Horizontální přímý účinek.....	73
4.9	4.9 Právní prostředky pro případ, kdy směrnice nemají přímou účinnost.....	75
4.10	4.10 Případ Costa v. ENEL a nadřazenost komunitárního práva	76
4.11	4.11 Případy Simmenthal a jejich význam	77
4.12	4.12 Přímý účinek mezinárodních dohod a dohody GATT a WTO.....	78
4.13	4.13 Právo EU a harmonizace právních řádů členských států.....	79
4.14	4.14 Změny pojetí harmonizace po přijetí JEA.....	80
4.15	4.15 Metody harmonizace práva	81
5	Soudy a soudní kontrola v rámci EU	83
5.1	5.1 Struktura ESD	84
5.2	5.2 Soud prvního stupně a Soud pro veřejnou službu.....	85
5.3	5.3 Hlavní druhy řízení před ESD.....	86
5.4	5.4 Řízení o porušení Smlouvy	86
5.5	5.5 Žaloba a řízení o porušení smlouvy u Soudu.....	88
5.6	5.6 Řízení o žalobě na neplatnost podle článku 230 SES	89
5.6.1	5.6.1 Jednotlivci jako subjekty vznášející žalobu na neplatnost k ESD.....	89
5.7	5.7 Zbavení platnosti komunitárních aktů ESD	92
5.8	5.8 Zrušení aktu následkem porušení podstatné procesní záruky	92
5.9	5.9 Retroaktivní účinky rozsudků a stanovisek ESD o zrušení právních aktů	93
5.10	5.10 Řízení o žalobě na nečinnost.....	94
5.10.1	5.10.1 Podmínky řízení a účastníci.....	94
5.11	5.11 Řízení o náhradu škody	95
5.11.1	5.11.1 Podmínky řízení.....	95

5.12	Odpovědnost členského státu za porušení komunitárního práva	96
5.13	Žaloba na neaplikovatelnost nařízení	96
5.14	Řízení o předběžné otázce	97
5.15	Zjednodušené řízení o předběžné otázce	98
5.16	Předmět řízení	99
	5.16.1 Nepřípustnost přezkoumávání vnitrostátního práva	99
5.17	Přípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce	100
	5.17.1 Povinnost vnitrostátního soudu požádat ESD o rozhodnutí o předběžné otázce	100
5.18	Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce a řízení o ní	101
6	Ochrana základních lidských práv v EU	102
6.1	Výzvy k ochraně lidských práv a počáteční odpovědi ESD	103
6.2	Úloha ESD při vývoji ochrany základních lidských práv	103
6.3	Práva uznaná ESD ve srovnání s Evropským soudem pro lidská práva (ESLP)	105
6.4	Další lidská práva uznávaná judikaturou ESD	106
6.5	Obecné právní zásady identifikované ESD	106
6.6	Základní lidská práva v komunitárním právu chráněná ESD	107
6.7	Procedurální aspekty ochrany základních lidských práv ESD	108
6.8	Vztah ESLP ke Společenstvím	108
6.9	Případ Internationale Handelsgesellschaft a jeho význam	109
6.10	Případ Solange I	109
6.11	Případ Solange II	110
6.12	Národní soudy a uznávání primátu práva EU	110
6.13	Případ Wachauf a další případy odhalující vztah mezi Společenstvím a opatřeními členských států	111
6.14	Komunitární právo a „sankce“ proti členským státům za porušení lidských práv	112
6.15	Listina základních lidských práv EU	113
7	Vnitřní trh a volný pohyb zboží	115
7.1	Počátky vnitřního trhu	116
7.2	Rozvoj a dokončení jednotného vnitřního trhu	118
	7.2.1 SEU a rozvoj koncepce deregulace	119
7.3	Volný pohyb zboží	120
7.4	Dávky rovnocenné clům	120
7.5	Zákaz kvantitativních omezení a opatření s rovnocenným účinkem	121
7.5	Charakter opatření s rovnocenným účinkem	123
7.6	Národní předpisy při chybějících komunitárních ustanoveních a judikát Cassis de Dijon	124
7.7	Přípustná omezení volného obchodu	125
7.8	Technické normy a osvědčení	125
7.9	Odpovědnost výrobce za škodu	126
7.10	Úloha daňového ustanovení článku 90 SES v souvislosti s volným pohybem zboží	127
7.11	Harmonizace daní	128
7.12	Aktuální vývoj daňové harmonizace	129
8	Volný pohyb osob a služeb	131
8.1	Volný pohyb pracovníků a obecná svoboda pohybu občanů EU	132
8.2	Pojem pracovníka požívajícího výhod volného pohybu v primárním a sekundárním právu	134
8.3	článek 39/9 a rozsah nediskriminačního závazku	135

8.4	Přípustnost stanovení jazykových požadavků pro určitá pracovní místa	135
8.5	Soukromé osoby a jejich povinnost řídit se článkem 239 odst. 2 SES	136
8.6	Pojem sociálních výhod v komunitární legislativě volného pohybu pracovníků	138
8.7	Ochrana práv rodinných příslušníků	139
8.8	Právo na vzdělání přiznané právem ES	140
8.9	Hlavní výjimky ze zásady volného pohybu pracovníků a jejich vztah k judikatuře ESD	142
8.10	„Veřejná správa“ ve smyslu komunitárního práva jako výjimka	142
8.11	Pojem obrácené diskriminace	143
8.12	Práva vyplývající se svobody usazování	144
8.13	Činnosti spojené s výkonem veřejné moci jako profese vyloučené ze svobody usazování	145
8.14	Požadavek odborné kvalifikace jako překážka volného pohybu osob	145
8.15	Použití svobody usazování na společnosti	149
8.16	Volný pohyb služeb	150
8.17	Formy volného poskytování služeb	150
8.18	Omezení volného poskytování služeb	152
8.19	Monopoly na poskytování služeb – telekomunikace	152
8.20	Liberalizace volného poskytování služeb	154
9	Volný pohyb kapitálu a plateb	155
9.1	Vývoj úpravy volného pohybu a judikatura ESD	155
9.2	Účinky daňového práva na pohyb kapitálu	157
9.3	Finanční služby	157
9.4	Legislativní opatření	157
9.5	Omezení ve vztahu k třetím zemím aplikovaná ES	158
10	Právní regulace hospodářské soutěže	161
10.1	Ekonomický základ ochrany soutěže v EU	161
10.2	Zákaz kartelových dohod	162
10.2.1	Výjimky ze zákazu dohod	164
10.2.2	Tzv. kritérium „de minimis“	164
10.2.3	Blokové výjimky ze zákazu dohod	165
10.2.4	Procesní pravidla k uplatňování zákazu podle čl. 81	166
10.3	Zákaz zneužívání dominantního postavení	166
10.3.1	Dominantní postavení na trhu	167
10.3.2	Zneužití dominantního postavení	169
10.4	Modernizace soutěžního práva EU	170
10.5	Kontrola spojování podniků (fúzí) v rámci ES	171
10.5.1	Řízení o povolení spojení podniků	172
10.5.2	Nové nařízení o kontrole spojování podniků	173
10.6	Omezení státních (veřejných) podpor	175
10.6.1	Procesní pravidla týkající se poskytování podpor	176
10.7	Státní monopoly a veřejné podniky	178
II	Ochrana spotřebitele a právní rámec dalších vybraných společných politik EU	180
11.1	Ochrana spotřebitele	180
11.2	Oblasti právní úpravy na ochranu spotřebitele	182
11.3	Odpovědnost za výrobek	182
11.4	Všeobecná bezpečnost výrobků	183
11.4.1	Směrnice v oblasti bezpečnosti poravin	183
11.4.2	Směrnice o bezpečnosti hraček	184

11.4.3	Směrnice o značení textilií	185
11.4.4	Směrnice o značení kosmetických výrobků	185
11.5	Ochrana hospodářských zájmů spotřebitelů	186
11.5.1	Nekalé obchodní praktiky	186
11.5.2	Klamavá a srovnávací reklama.....	186
11.5.3	Spotřebitelský úvěr.....	187
11.5.4	Smlouvy sjednávané mimo stálé prodejní prostory	187
11.5.5	Nekorektní podmínky ve smlouvách se spotřebiteli.....	188
11.5.6	Vyznačování cen na výrobcích	189
11.5.7	Ochrana spotřebitele při výběru turistických zájezdů.....	189
11.5.8	Smlouvy a finanční služby uzavírané na dálku	190
11.6	Společná zemědělská politika (CAP) a její cíle.....	190
11.7	Základní principy CAP.....	191
11.8	Uvádění CAP do praxe	191
11.9	Reformy CAP a jejich vývoj.....	192
11.10	Případ Mulder a CAP.....	193
11.11	Ochrana životního prostředí v rámci EU	193
11.12	Právní základ legislativy v oblasti ochrany životního prostředí.....	194
11.13	Sekundární legislativa EU v oblasti ochrany životního prostředí	194
11.14	Principy ekologické politiky EU.....	194
11.15	Pravidla ochrany životního prostředí omezující volný pohyb zboží.....	195
11.16	Případ valonského odpadu.....	196
12	Spolupráce v oblasti justice a vnitra	197
12.1	Počátky spolupráce	198
12.1.1	Platforma TREVI.....	198
12.1.2	Schengenský systém.....	199
12.2	Smlouva o EU	200
12.3	Amsterodamská smlouva	202
12.3.1	Nové cíle v rámci spolupráce v oblasti justice a vnitra	202
12.3.2	Úprava obsažená v Hlavě IV SES.....	202
12.3.3	Úprava III. pilíře v Hlavě VI SEU.....	204
12.3.4	Začlenění schengenského systému do rámce EU.....	205
12.4	Smlouva z Nice.....	207
12.5	Další vývoj spolupráce v oblasti justice a vnitra	207
12.5.1	SIS II	207
12.5.2	Završení komunitarizace Hlavy IV SES a Haagský program	208
12.5.3	Průmská smlouva	209
12.6	Lisabonská smlouva.....	209
12.6.1	Zrušení pilířové struktury.....	209
12.6.2	Sjednocení právních nástrojů	210
12.6.3	Změny v rozhodovacím a legislativním postupu a v postavení ESD	210
12.6.4	Nové možnosti spolupráce, výjimky a pojistky	211
12.7	Úprava vybraných oblastí spolupráce v oblasti justice a vnitra	212
12.7.1	Azylová politika.....	212
12.7.2	EUROPOL (Evropský policejní úřad).....	213
12.7.3	Eurojust (Jednotka Evropské Unie pro justiční spolupráci).....	213
12.7.4	Evropský zatýkáací rozkaz	214
12.7.5	Justiční spolupráce v civilních věcech.....	214

13 Spolupráce v oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky	216
13.1 Počátky spolupráce v oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky	217
13.1.1 Evropská politická spolupráce	217
13.2 Smlouva o EU	218
13.2.1 Úprava v Hlavě V SEU	219
13.2.2 Institucionální vymezení a rozhodovací mechanismus.....	220
13.2.3 Vztah k ZEU.....	221
13.3 Amsterodamská smlouva	221
13.3.1 Úprava nástrojů II. pilíře.....	221
13.3.2 Změny mechanismu hlasování ve II. pilíři	222
13.3.3 Vysoký představitel pro SZBP.....	222
13.3.4 Rozvoj bezpečnostních a obranných aspektů SZBP dle článku 17 SEU	223
13.3.5 Petersbergské úkoly a jejich význam.....	223
13.4 Rozvoj bezpečnostní a obranné dimenze SZBP	224
13.4.1 Vznik evropské bezpečnostní a obranné politiky	225
13.4.2 Realizace závěrů Evropské rady.....	226
13.5 Smlouva z Nice.....	227
13.6 Další vývoj spolupráce v oblasti EBOP	227
13.6.1 Vybudování institucionálního zázemí EBOP	228
13.6.2 Dosažení operačních schopností	228
13.6.3 Operace EU v rámci EBOP	229
13.6.4 Základní cíl 2010.....	229
13.6.5 Bezpečná Evropa v lepším světě.....	230
13.7 Lisabonská smlouva.....	230
Základní doporučená literatura	233